

هو العليم

ضرورت اعتراف به خطا و تاثیر آن در سیر و سلوک

شرح دعای ابو حمزه ثمالی - رمضان المبارک ۱۴۳۸ - مجلس ششم

بیانات

حضرت آیت الله حاج سید محمد محسن حسینی طهرانی
قدس الله سره

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا أَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَاللَّعْنَةُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ

**وَلَوْ خِفْتُ تَعَجِيلَ الْعُقُوبَةِ لَاجْتَنَبْتُهُ لَا لِأَنَّكَ أَهْوَنُ النَّاطِرِينَ وَ أَخَفُّ الْمُطَّلَعِينَ بَلْ لِأَنَّكَ يَا رَبِّ خَيْرُ
السَّاتِرِينَ وَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ وَ أَكْرَمُ الْأَكْرَمِينَ.**

حضرت به خدا عرضه می‌دارد ای پروردگار این که من مرتکب گناه می‌شوم و مرتکب خطا و اینها نه به این جهت است که از عقوبت نگران نیستم، نه! می‌دانم که در مقام قهر و در مقام عدل و در مقام غضب تو قاصم الجبارین هستی و اگر بخواهی به عدلت رفتار کنی و ما را به خطاها و گناهانمان بگیری دیگر در آن دنیا هیچ مجالی برای ما نیست.

من ترس از عقوبت ندارم، این نیست که ترس از عقوبت نداشته باشم، نه خیلی هم می‌ترسم عقوبتی که تو می‌کنی عقوبتی است که تمام شرآشر وجود ما را در معرض هلاکت و بوار درمی‌آوری، آدم باید بترسد از این که قهر خدای متعال شامل حالش نشود. چند شب پیش عرض کردم خدمت رفقا که خدا از خطا و لغزش ما چشم پوشی می‌کند چرا؟ چون خودش ما را خطاکار آفریده، خود ما که مخلوق خودش هستیم، وقتی که مخلوق خودش هستیم به این نحو، پس دیگر نباید خدا از ما توقع عصمت داشته باشد، معصوم الان یک نفر است، الان در روی زمین چند تا معصوم ما داریم؟ که به ضرس قاطع می‌توانیم بگوییم که فعل او فعل حق و عین فعل حق است بدون سر سوزنی شک و شبهه و تردید و فعل حق هم که خطا نیست، فعل خدا که خطا نیست، فعل خدا عین صواب بلکه صواب زائیده و معلول و نشأت گرفته از فعل حق است نه اینکه فعل حق منطبق بر صواب است، صواب آن است که از او سر می‌زند، نه اینکه فعل او خدا می‌نشیند فکر می‌کند این کاری که انجام می‌دهم دو طرف دارد یک طرفش منطبق بر صواب و یک طرفش خلاف و این طرف را انتخاب می‌کنیم! خب این کار ماست، کاری که ما انجام می‌دهیم خیلی هنر بکنیم...، آخه بعضی‌ها اول کار را انجام می‌دهند بعد فکرش را می‌کنند که این کار درست بوده یا نه. ولی شخص عاقل می‌آید اول نسبت به کاری که انجام می‌دهد همه جوانب را می‌سنجد، با افراد مشورت می‌کند، با افراد خبیر مسئله را طرح می‌کند و بعد به یک نقطه مطلوب که رسید آن وقت می‌رود عمل می‌کند، توکل بر خدا می‌کند و عمل می‌کند.

مرحوم آقا هم همین دستور را می‌دادند. می‌فرمودند افراد می‌آیند پیش آدم برای مرغ و خروس خواندنشان هم از ما استخاره می‌خواهند! آقا استخاره که برای اینها نیست، استخاره برای آن مرحله آخر آخر

مرتبه آخر است نه اینکه مرتبه اول.

یک دفعه ما با مرحوم آقا قم بودیم، همان زمان شاه، زمان سابق ایشان مشرف شده بودند قم و ما یک دفعه دیدیم ساعت‌های نصف شب یکی از تهران از همین ارادتمندانشان تلفن کرده گفتیم چه شده نصف شب یازده... این کسی دارد می‌میرد، محتضر است یا قضیه چیست؟ مطلب چطوری است؟ بعد گفت آقا این گربه خانه‌مان دل درد گرفته ما چه کنیم؟ گربه دل درد گرفته! گفتیم آقا تو از کجا فهمیدی این دل درد گرفته؟ مثلاً سر درد نگرفته! یا پادرد نگرفته! نه، این دل درد گرفته!

البته من نرفتم ایشان را از خواب بیدار کنم، ایشان خوابیده بود، می‌گفت برو بیدارشان کن آقا حتماً دوايش را دارند، این دل درد گرفته گربه ما چه کنیم؟ خلاصه ما آن موقع‌ها یک خرده حال و هوایمان خوب و بهتر از حالا بود و هم‌چنین یک خرده بله! اهل صحبت و شوخی و فلان نیم ساعتی سر کارش گذاشتیم و آخرش در این مدت دل درد هم خوب شد، گربه گذاشت رفت، می‌گفت آقا را بیدار کن، گربه رفت گفتیم الحمدلله گربه خوب شد و دیگر بابای ما از خواب ساعت دوازده بیدار نشد که بیاید سکنجبین برای گربه شما یا نمی‌دانم نبات داغ و نعنای و از این چیزهایی که می‌دهند برای دل درد...، برای گربه‌اش می‌خواهد آقا را بیدار کند که آقا چی به این بدهیم؟ ساعت دوازده! آدم دیگر چه می‌دانیم این هم بالاخره یک جور ارتباطی است ما نمی‌دانیم، شاید ما اشتباه می‌کنیم.

می‌فرمودند که برای مرغ و خروس خانه‌شان از ما استخاره می‌خواهند. آقا استخاره برای آخر است انسان بایست کاری که انجام می‌دهد بر موازین باشد، برود خودش فکر کند، اطراف را ببیند، به شایعات نگاه نکند، نبیند قضایا و مسائل چطور است، آقا امروز یک جور است فردا یک روز دیگر است، شما که از غیب خبر نداری باید کاری انجام بدهی که این کار موازی با احتیاط و حزم باشد، نه! بی‌گدار به آب‌زدن و این حرف‌ها بعد که طوری می‌شود می‌زنیم در سرمان چرا این جور شد؟ نه! آقا هیچی نشد تقصیر خودت است برای خودت است، خب برو با دو نفر صحبت کن چه کن چه کن و بعد از این مواردی که غیر عادی به دست می‌آید به طریق غیر عادی اینها را هم در نظر بگیر بعد آن وقت اگر ماندی در ابهام و تشویش حالا استخاره‌ای برای رفع ابهام اشکال ندارد انسان انجام بدهد.

حالا امام سجاد علیه السلام می‌فرمایند: من این طور نیستم که ترس از عقوبت نداشته باشم، اتفاقاً خیلی هم می‌ترسم، خیلی هم چه می‌کنم و اینها، منتهی علت این که من مرتکب خطا می‌شوم این است که می‌دانم تو در عقوبت تعجیل نمی‌کنی، مهلت می‌دهی، مهلت می‌دهی که من انجام داده‌ام - این مسئله خیلی دقیقی است رفقا مسئله خیلی مهمی است - این فعلی و این خطایی که من انجام داده‌ام یک بخشی از وجود من را الان آمده مکدر کرده

نه همه‌اش را، دو درصدش را، خدا به خاطر آن دو درصد عقوبت نمی‌کند، نگه می‌دارد، هر وقتی که به صددرصد رسید... فردا که می‌شود یک عمل خلاف دیگر می‌کنی دو درصد دیگر می‌شود چهار درصد، نود و شش درصد هنوز مانده پس فردا هفته دیگر، دو هفته دیگر می‌کنی یکی یکی این عدم تعجیل در عقوبت به جای اینکه تو را متنبه کند و متذکر بشوی به عکس تو را فرو می‌برد در همان حال و هوایی که هستی فرو می‌برد و شروع می‌کنی ملق زدن، پیش این می‌روی کارت را توجیه می‌کنی، پیش آن می‌روی کارت را توجیه می‌کنی، دیگری را محکوم می‌کنی، هی دارد عقوبت عقب می‌افتد تو هم می‌بینی نه ماشاءالله مسئله‌ای هم اتفاق نیفتاده کار و کاسبی هم خوب به راه است و اینجا و آنجا دعوت می‌کنند و فلان و اینجا به... نه! چی این حرفها چیست؟ هی اینها جاذبه‌هایی خدا... نیاورد به سر آدم، چنان **وَ مَكْرُوا وَ مَكَرَ اللَّهُ وَ اللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ** ﴿آل عمران، ۵۴﴾ هم چنین هست و این استدراک چنان می‌آید که امکان ندارد انسان بفهمد دارد از کجا می‌خورد اصلاً نمی‌داند.

یک قضایایی پیش می‌آید یک مسائلی پیش می‌آید، یک جاذبه‌هایی پیش می‌آید، برایش در زندگی، چه بسا مسائلی که حتی موجب انصراف او بشود و او... **وَ هُمْ يَحْسِبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِبُونَ صُنْعاً** ﴿الکهف، ۱۰۴﴾ این جوری! برمی‌دارد در خانه‌اش روزه می‌اندازد، افراد می‌آیند بیا خب روزه هم داریم دیگر خب دیگر چه کم داریم، دیگر روزه داریم بهتر از این؟ جشن می‌گیرد منبر می‌رود، و صحبت این طرف و آن طرف صحبتش را پخش می‌کنند، چه کار می‌کنند، ولی دارد هی تعجیل العقوبة دارد هی عقب می‌افتد، آن عقوبت آن که بایست بیاید حسابش را برسد آن هی دارد عقب می‌افتد، خدا هم دارد هی دان را می‌پاشد هی دان می‌پاشد، هی دان می‌پاشد، اینجا یک دان پاشید یک ماهی سرش با این دان گرم شد، یک ماه که تمام می‌شود یک دفعه می‌بینی یک دان آن طرف پاشیده شد دو ماهی هم سرش گرم است، دوباره آن دان که تمام شد دوباره یک جای دیگر دان پاشیده شد سه ماه هم آنجا سرش گرم است هی یک ماه، دو ماه، سه ماه، یک دفعه می‌بینی یک سال گذشت، دو سال گذشت، سه سال گذشت، آن دو درصد که اول بود شد نود درصد، نود درصدش را گرفت فقط ده درصدش مانده اینجاست، که دیگر یا باید خدا آدم را نجات بدهد یا دیگر خیلی اوضاع خراب است، نود درصدش رفته نگاه به قیافه‌اش می‌کنی! چرا این شکلی است؟ این که دو سال پیش من دیدم این جور نبود، آدم بعضی وقت‌ها چشمش به کسانی می‌افتد اصلاً تعجب می‌کند می‌گوید چرا این جور شده؟ من چندی پیش یک بنده خدایی را دیدم باور کنید، باور کنید اگر سابقه ذهنی نبود این را نمی‌شناختم، یعنی فقط یک سابقه ذهنی بود از این اسم و اینها هی دقت کردم و دقت کردم دیدم می‌خورد به این که... اصلاً ربطی بین این و بین آن که قبلاً مثلاً دو سال پیش سه سال پیش چندسال پیش دیدیم نیست، اصلاً هیچ مشابهتی ندیدم، یک صفایی یک طراوتی قبلاً در او بود الان اصلاً به طور کل، خشک، هیزم خشک فقط قابل برای اشتعال که بسوزد

و خاکستر شود و برود پی کارش، خشکِ خشک. خب چرا این جور می‌شود؟ این همان است و مکروا و مکر الله.

اینها برای چه کسانی است؟ اینها برای آنهایی که فرض بکنید که یک ظلمی می‌کنند یا یک خلافی می‌کنند، حالا یک مسائل شخصی یا مثلا گناه شخصی اینها برای اینها نیست! برای آنهایی است که می‌آیند جلوی خدا می‌ایستند، اینها برای آنهاست. آنهایی که می‌آیند می‌ایستند آنها به یک همچنین مسئله‌ای مبتلا می‌شوند، و به یک همچنین درد بی‌درمان، می‌گویم مگر خدا یک دفعه دستش را بگیرد: یک مسئله‌ای پیدا بشود، یک قضیه‌ای پیدا شود یک تلنگری بخورد، در یک فشاری قرار بگیرد و مطلبی برایش پیدا بشود و گرنه اگر قرار باشد برود می‌بینی رفتند رفتند رفتند...

عجیب است خیلی عجیب است واقعا انسان چه چیزهایی می‌بیند و چه چیزهایی می‌شنود و چه چیزهایی را در این مدت عمرش تجربه می‌کند و لمس می‌کند. این آقایی که یک وقت این جور بود این آقایی که یک وقت آن جور بود، این آقایی که یک وقت این حرفها را می‌زد، یک دفعه می‌بینی بعد از گذشت سالها اصلا در یک عالم دیگری دارد الان حرکت می‌کند،! تو این حرفها را می‌زدی! این مطالب را می‌گفتی! خودت ذهنت روشن بود صفایی داشتی! نسبت به یک قضیه نقد داشتی! ایراد می‌گرفتی! حالا اصلا مهلت نمی‌دهی به کسی اشکال کند... پدرش را درآوری چه شده بابا! مسئله که همان است، قضیه که همان است، جریان که همان است، چه شده؟ تو عوض شدی، تو زیر و رو شدی، تو قلبت واژگون شده و وارونه شده، تو تمام زوایای روزه‌های قلبت همه بسته شده، و گرنه مسائل همان است، جریانات همان است، مطالب همان است اگر اشکال است همان موقع هم اشکال بود، اگر هم اشکال نبوده الان هم اشکال نیست تو در آنجا آمدی و به کل عوض شدی، این برای چیست؟ برای اینکه انسان در مقابل حق می‌ایستد، انکار می‌کند! و این باعث می‌شود که انسان از آن مطلب برگردد.

حضرت می‌فرماید: این خطایی که من می‌کنم این گناهی که من می‌کنم، می‌دانم تو نسبت به این گناه مرا مورد اخذ و مورد حساب و کتاب قرار نمی‌دهی چون می‌دانی من بنده هستم، بنده هم گناه می‌کند، خطا می‌کند، کار بنده خطا کردن است و کار کریم کرامت است و از خطا گذشتن است، اگر قرار باشد من خطا نکنم پس تو کرامت خودت را چطور نشان بدهی؟ تو غفاریت خود را چطور نشان بدهی؟ خداوند غفار است دیگر! و در این زمینه خیلی مسائل و مطالب هست، روایات! خیلی عجیب، روایات عجیبی در این زمینه وجود دارد و اصلا یک بحثی در اینجا هست اصلا راجع به مقام تربیت و سیر و سلوک که این سیری که انسان انجام می‌دهد و سلوکی که انجام می‌دهد آیا به آن نقطه تربیت بدون اشتباه می‌تواند برسد؟ بعضی از بزرگان گفته‌اند که اصلا اشتباه جزو برنامه سیر است! اشتباه، یک کسی اشتباه می‌کند.

یعنی شما دیده‌اید یک سالکی وارد سیر بشود دست تبعیت و انقیاد و اطاعت به استاد بدهد و با او بر سر متابعت از برنامه‌ها و دستورات بیعت کند و مانند معصوم از آن اول تا بیست سال بعد یک اشتباه و خطا نکند؟ این اصلاً نمی‌شود اصلاً هم چنین چیزی ما نداریم. اگر کسی می‌تواند مدعی بشود بفرماید که آقا من در این قضیه هیچ اشتباه و هیچ خطا نکردم. خوب حالا انسان وقتی که خطا می‌کند بالاخره خطا را می‌کند، دو حالت دارد یا می‌خواهد یواشکی از این پشت از این گوشه بگذارد یک جوری یک قسمی که نه سیخ بسوزد نه کباب از آن طرف استاد نفهمد و کسی هم مطلع نشود و به سلامتی رد شود اشتباه نکند! این یک قسم است، یک قسم این است که نه خطا کرده اشتباه کرده هر چه شد شد، هر چه برایش تصمیم می‌گیرند بگیرند.

در زمان سابق، از این مسائل خوب بالاخره در این بیت مرحوم آقا رضوان الله علیه از این قضایا ما زیاد می‌دیدیم خودمان اولش بودیم، از همه بیشتر ما بودیم. دو نفر بودند که اینها خیلی با هم رفیق و فلان هر جا بروند با هم می‌رفتند، هر جا بیایند با هم می‌آمدند و همه جا با هم بودند و معروف بودند بین افراد. یک روز ما به اتفاق مرحوم آقا و آن دو نفر نمی‌دانم کسی دیگر هم بود یا نبود ما رفتیم منزل مرحوم آقای مطهری خدا رحمتش کند رحمت الله علیه، همان زمان قبل از انقلاب بود، رفتیم منزل ایشان و یکی از این دو نفر با مرحوم مطهری رفت و آمد داشت آن هم به دستور مرحوم آقا بود تازه، که شما با ایشان ارتباط داشته باش، این خیال کرده بود که حالا مرحوم آقا که می‌گویند با مرحوم مطهری رفت و آمد کن حالا خیال می‌کرد یک خبری است و این خلاصه خیلی خودش را تحویل گرفته بود که آقا به من فرموده‌اند با آقای مطهری باش! به من می‌گفت، من البته عرض می‌کنم آن موقع‌ها یک خرده سر حال‌تر از حالا بودیم و دیگر بله! ولی خوب حرف‌هایش را با ما می‌زد، بله این حتماً یک خبری است و یک چیز است و یک مسئله‌ای است که این آقا می‌گویند و یک مطالبی می‌گفت یک تعبیرهایی می‌آورد که بله یک خرده برای ما موجب تفریح و تفنن بود این تعبیرها و چیزها.

خلاصه آنجا بودیم و ایشان هم از اینکه در یک هم‌چنین مجلسی هست و آقا هم همراه، حالا خبر نداشت آقا می‌خواهد چه به سرش بیاورد، این آنجا در یک هم‌چنین مجلسی هم ایشان حضور دارد و همراه با آقا آمدند و البته یک شخص دیگری هم گفتم هر دو با هم بودند یک سیدی بود سید اولاد پیغمبر و هنوز هم هست خدا ان شاء الله حفظش هم بکند و او را تایید بکند. آنجا که نشسته بودیم یک جریانی در قم اتفاق افتاده بود و این دو نفر در آن جریان که شلوغ شده بود و ... آمده بودند قم، مرحوم آقا اعتراض داشتند که برای چه در یک هم‌چنین وضعیتی بلند می‌شوید مثلاً می‌آید قم؟ سرجایتان بنشینید، حالا موقع قم آمدن بود؟ نسبت به این قضیه راضی نبودند، آنجا جلوی آقای مطهری ایشان گفتند که بله این آقایان قم آمدند و اشتباه کردند و نمی‌بایستی بیایند، خوب آن بنده خدا دیگر این عتاب و خطاب را به خود گرفت و سرش را پایین انداخت و هیچی نگفت، این بنده خدا، این یکی که بله خیلی خودش را قبول داشت، ایشان شروع کرد دست و پا زدن

که بله البته من تاریخ را فراموش کرده بودم که آیا این تاریخ متوجه این چیزها هست، آیا تاریخ منطبق بر آن هست و به خاطر اشتباه تاریخ بوده که ما آمدیم در آنجا! - و معلوم بود که خیلی برایش گران آمد، خیلی برایش گران آمد - و اخیراً من هم یک قدری فراموشی برایم پیدا شده، بعد چیز شده بود و شاید به این علت بود... دیگر مرحوم آقا هیچی نگفتند، کار خودشان را کردند و نشستند کنار، او شروع کرد دست و پا زدن و جفتک انداختن! این دست و پا نیست جفتک است! بابا مثل آن سید اولاد پیغمبر که سرش را پایین انداخت تو هم سرت را پایین بینداز. حالا یک چیزی بوده تو نمی دانی این قضیه مربوط به تو بوده، غیر تو بوده، حالا هر چه بوده بالاخره اولیای خدا حرف هایشان حساب و کتاب دارد، آنچه ما از اینها دیدیم خیلی بالاتر از اینها رعایتها می کردند، حالا چطور می شود این مطلب را فرمودند... بنده خدا آقای مطهری هم همین طور نگاه می کرد به این صحنه که این حرف ایشان چه بود، این که الان این حرفها را دارد می زند یک جوری می خواهد خودش را تبرئه کند و بار گناه را از دوش خودش بردارد و سبک کند، این به اصطلاح چیست.

اینها همانهایی است که من می گویم، همان مسائلی که وقتی پیش می آید باید شخص از این پل بگذرد، از این پل باید رد شود نه اینکه از آن بالای پل بیفتد در رودخانه. آن سید بزرگوار از این پل رد شد آن یکی با کله آمد در رودخانه، افتاد بله. بعد هم که آمدیم بیرون و در ماشین که نشسته بودیم این ول نکرد هی می گفت که من مدتی است حافظه ام این است... شروع کرد از این جفتکها می انداخت ایشان هم چیزی نمی گفتند تمام شد مسئله.

خیلی خب حالا بسیار خب این قضیه ای اتفاق افتاد، تو یک کاری کردی بعد هم ایشان یک توبیخی کردند خب تمام شد دیگر،... پشتش را گرفت: آمد پیش من، آقا من یک سوالی دارد برایم پیدا می شود، این کار ایشان در یک همچین چیزی به نظر شما چه می آید؟ گفتم آقا ول کن قضیه را بگذار برو، دیدیم نخیر! شده قضیه ای که می گفت من ول می کنم او ول نمی کند! دیدم او مثل اینکه می خواهد کار دست خودش بدهد! خلاصه یک مقداری برایش ما صحبت کردیم و تا حدودی، یک مقداری [راضی] شد ولی در دلش ماند، این مطلب در دلش ماند و بعدها هم کار دستش داد، این قضیه منتهی به یک مسائل دیگری شد و در آن مسائل دیگر انسان می آید و در مقابل دستور استاد می ایستد و می گوید مسئله این است و خطا این است، صواب این است و مطلب این است!

خب اگر از آن مرتبه تو رد می شدی کارت نمی رسید به اینجا که بلند شوی بیایی بگویی که آقا حالا که دارد انقلاب می شود چرا شما نشستید؟ چرا شما حرکتی نمی کنید؟ چرا شما راهپیمایی نمی کنید؟ چرا شما بالای منبر فلان نمی کنید؟ چرا حرف را نمی زنید؟ اینها همه برای چیست؟ این تو یک کرم رفته در این سیب و این شروع کرده دارد از داخل این را فاسد می کند، درست شد؟ وقتی که سیب از داخل کرمو شد یک باد که

می‌آید تپی از شاخه می‌افتد زمین، دیگر خودش را نمی‌تواند نگه دارد. ولی اگر آن سیب کرمو نباشد - مرحوم آقا هم فرمودند تو مثل سیب کرمو شدی - وقتی سیب کرمو نباشد این سیب قدرت دارد، استقامت دارد، استحکام دارد، خودش را روی شاخه نگه می‌دارد اگر هم باد بیاید نمی‌افتد، ولی وقتی این کرمو می‌شود از داخل آن استقامت خودش را از دست می‌دهد این برای همین است که وقتی انسان می‌آید یک خطایی می‌کند باید در ضمن اینکه از خدا طلب توبه و مغفرت و اینها بکند به جای این آن مسئله را ندیده بگیرد و خطا را از خودش دور بکند و به دیگری بزند.

امام سجاد علیه السلام به ما دارند یاد می‌دهد، حضرت می‌گوید این طوری با خدا باش، راه سیر و راه سلوک این است که می‌گوید خدایا من نه اینکه از عقوبت تو نمی‌ترسم نه! خیلی هم می‌ترسم ولی می‌دانم تو تعجیل در عقوبت نداری و ستار هستی، **خیرالساترین** هستی، این **خیرالساترین** را حضرت می‌گذارد برای اینجا که آدم امید پیدا کند، دلش روشن بشود، انبساط پیدا کند، نه اینکه حالا که من این خطا را کردم دیگر تمام شد! دیگر ما از خیلی‌ها می‌شنیدیم در همان زمان آقا، بعد از آقا، وقتی که یکی یک مسئله‌ای برایش پیدا می‌شد یک دفعه می‌گفتند خب حالا ما برای چه اینجا باشیم شاید هم ما مثل او شدیم! شاید هم مثل او نشدی، چرا این طور قضیه را می‌گیری این چیه؟ وسوسه شیطان است که می‌آید دل را یک دفعه خالی می‌کند، نگاه کن فلانی با این همه عبادت و نماز شب و این تعریف‌هایی که ما تا حالا از آقا می‌شنیدیم، به! این تَقَش در آمد! خب تق او درآمد از کجا معلوم تق تو دربیاید؟ مگر قرار بر این است که تق همه در بیاید؟ تو از همان اول خودت را می‌گذاری کنار که خب تق ما در می‌آید و پس ما برویم! به به این به همان شلی، خب برو، تو که می‌گویی تق من در می‌آید خب برو، برو دیگر چرا ایستادی؟ اگر تو خودت نمی‌خواهی... گفت: گر خود نمی‌پسندی تغییر ده قضا را.

تو خودت داری می‌گویی که من هم مثل او تق من در می‌آید خب بلند شو برو، مگر اینجا کسی نازت را می‌خرد؟ مگر اینجا کسی نامه برایت می‌نویسد؟ مگر کسی در اینجا برایت فرش قرمز و طاق نصرت و اینها برایت می‌اندازد؟

تو بنده خدا وقتی که یک مرض بگیری بلند می‌شوی بگویی: "خب او هم مریضی گرفت و دیگر فایده نداد و پس ول کن سر جای بنشین؟!" یا نه تمام هست و نیست و دار و ندارت را خرج می‌کنی که دو روز بیشتر عمر کنی! حالا آنجا اشکال ندارد ولی اینجا سر قضیه راه و سلوک و این حرفها که می‌شود: خب آقا آن را که دیدیم تق آن درآمد و از کجا برای ما هم یک روز در نیاید! این قدر سست گرفتن! این قدر بی‌بهاء با مطلب برخورد کردن! و نسبت به این مسئله این طور... خیال می‌کنند آمدن در اینجا (یعنی خدمت بزرگان منظورم است) مثل کلاس خیاطی رفتن، مثل کلاس زبان رفتن، مثل کلاس آموزش رانندگی رفتن است، این رانندگی

نشد آن رانندگی، این آموزش نشد آن آموزش، این هم خب یک کلاس است دیگر! حالا نشد...، نه جان من! اینجا آمدن در جایی است که سعادت و هلاکت در اینجا تعیین می شود یا سعادت یا هلاکت، نه اینکه حالا این طور نشد آن طور، آن طور نشد یک جور دیگر، قضیه این است مطلب این طور است، یا به سعادت ابدی یا به هلاکت و بوار ابدی، این مسئله انسان به اینجا می رسد.

خب وقتی که مطلب این طور هست خب انسان باید چه کند؟ باید خطایی که می کند، لغزشی که می کند، برایش خلائی که اگر پیش می آید باید اینها را نعمتی بداند از ناحیه پروردگار، که خدا می خواهد متوجه کند تو این هستی، تو این بنده هستی، این خطا را می کنی، این اشتباه را می کنی، خیلی خب حالا می خواهی به من چه بگویی؟ می خواهی به من بگویی خدایا من گناه کردم، من خطا کردم، من اشتباه کردم، تو بیا مقام ستاریت، مقام غفاریت، مقام رحمانیت، مقام عطوفت و رحیمیت، تو بیا با آن برخورد کن. خب حالا با هم به یک توافقی رسیدیم، پس تو اعتراف بکن که اشتباه کردی، اعتراف بکن که خطا کردی، خیلی خب آن طرف قضیه با ما، غفاریت ما، رحمانیت ما، عطوفت و رافت و کرامت و همه این چیزها آن طرفش با ما.

اینجاست که همه اولیاء بلااستثناء همه انبیا، همه ائمه، در تمام صحبت هایشان در تمام دعاهایشان، در تمام زیارت هایشان، در تمام احادیث و مطالب ماثوره شان ما می بینیم محوریت همه اینها بر این قرار گرفته که خدایا ما بنده و گناهکار و خطاکار، تو هم کریم و غفور و ستار و رحیم و رحمان. این اصل و اساس برای سایر صفات و سایر مسائل است. یعنی سالک باید آن عمود خیمه اش و آن سنگ اساسی و حجر اساسی که بنای خودش را بر آن قرار می دهد آن سنگ و آن عمود همین باشد، یعنی مقام عبودیت باشد، مقام استکانت باشد، مقام سرشکستگی باشد این مسئله باید در او باشد و یک وقتی خدایی نکرده این طور نباشد که بله اگر هم ما خطا نمی کنیم اگر هم ما... ما دیگر بالاخره تافته جدا بافته و اینها... این جوری بخواهیم بکنیم خدا ما را می اندازد دور خودمان می پیچیم، می پیچ هی پیچ هی بگرد می بگرد، یعنی ما در عین این که داریم متوجه خطاهای دیگران و اشتباهات دیگران و لغزشهای دیگران هستیم نباید غافل بشویم. اینکه الان ما در آن صف قرار نداریم مبادا فریفته بشویم، مبادا غرور ما را بگیرد، چه کسی ما را در آن صف قرار نداده چه کسی ما را در آن افقها و در آن فضاها قرار نداده، بخواهد در یک **طرفة العینی** می اندازد همانجایی که آنها... مگر نبوده این طور؟ مگر نبوده؟

آن کسی که بیست سال شروع می کند انتقاد از این و آن و آن هزار تا فلان، یک تپی به تویی می خورد یک دفعه می بینی در آن مجلس رفته و نشسته و می بینی یک سر و گردن هم از بقیه بزرگتر است، چه شد؟ تمام شد، همه اش رفت هوا. شما که بیست سال خودت داشتی اشکال می کردی! چه شد یک دفعه حالا داری آنجا خود نشان می دهی؟ قوم و خویش شدی و فامیل شدی؟ بخواهد خدا انجام می دهد، برای خدا یک ثانیه کمتر

از یک ثانیه، یک ثانیه

من یک وقتی در همین عبارات یک زمانی یک وقتی بود با خودم فکر می‌کردم نمی‌دانم یک وقتی بود همین عبارت‌ها که چطور می‌شود انسان... آیه شریفه است دیگر **وَ نُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَ أَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوْلَ مَرَّةٍ ﴿الأنعام، ۱۱۰﴾** هم چنین دل اینها را برمی‌گردانیم همین‌هایی که می‌آیند صف اول نماز، همین‌هایی که صبح تا شب روزه می‌گیرند، همین‌هایی که روزی شش جزء قرآن می‌خوانند، همین‌هایی که زیارت امام رضایشان روزی یک نوبت و یا دو نوبت ترک نمی‌شود، همین‌هایی که فرض بکنید جوری راه می‌روند که مورچه زیر پایشان... همین‌ها همین‌ها، **نقلب!** آن کفار را که خدا نمی‌گوید **نقلب**، کفار خودشان مرخص هستند. نه، همین‌ها را، آقا یک دفعه قلب اینها را برمی‌گردانیم **کما لم یؤمنوا** اصلا اینها از اول ایمان نیاوردند. من یک وقتی راجع به این فکر می‌کردم می‌گفتم که خدایا چطور می‌شود که یک هم‌چنین حالی برای انسان... خب خیلی مشکل است، شما فکر بکنید یک نفر با این خصوصیت، با این وضع، با این کیفیت، با این یک دفعه در دلش بشود کافر، **کافر کافر، آقا کما لم یؤمنوا** اولاً آیه قرآن هم هست شوخی هم نیست، نشستیم با خدا خدایا چطوری می‌شود؟ خدا گفت چطوری می‌شود آقا رفت که رفت هر چه ما خواندیم و شنیدیم و نوشتیم و یاد گرفتیم و انجام دادیم، پرید، دیدم هیچی نیست، هیچی. نه می‌توانم به خدا فکر کنم، نه می‌توانم به پیغمبرش فکر کنم نه می‌توانم به امامش فکر کنم به هیچی نمی‌توانستم فکر کنم، اصلا نمی‌آمد در ذهن، اصلا نمی‌آمد، اصلا در این قلب انگار بسته تمام، این تمام شد. این شخصیت شد یک شخصیت دیگر، این فرد شد یک فرد دیگر، یک دفعه گفتم حالا آن هم از آن طرف آمد ها خواست نشان دهد! اینکه گفتم خدایا فهمیدم غلط کردم این هم از آن طرف بود از من که نبود، این هم رحمت از آن طرف بود گفتم خدایا فهمیدم مسئله چیست قضیه را فهمیدم، تا گفتم خدایا فهمیدم، غلط کردم، دیدم یک دفعه دیدم همه‌اش برگشت **إِ!** من از همه قرآن این یک آیه را از همه بهتر فهمیدم! که همه آیاتش که عین حق است، ولی بعضی‌هایش برای آدم هم چنین قشنگ و خوب جا می‌افتد. همه‌اش یک دفعه برگشت، توکل با آن برگشت، توسل با آن برگشت، ربط با آن برگشت، همه برگشت، برگشت، برگشت، عجب! آن چه بود این چیست؟ آن حال چه بود؟ خدا می‌گوید هان! حالا فهمیدی تو که هستی من که هستم؟ حالا شناختی من را و خودت را هم شناختی، وقتی آقای حداد رضوان الله علیه می‌فرمایند وقتی به خودم نگاه می‌کنم می‌بینم از همه مخلوقات خدا در روی زمین پست‌تر و بیچاره‌تر و درمانده‌تر هستم، خب آدم می‌فهمد این اولیاء شوخی ندارند این اولیاء چی فهمیدند؟ از قضیه چه فهمیدند که دارند... آقای حداد **إِ!**، **إِ!** ندارد آقا همین مسئله همین است، اگر نازی کند از هم فرو ریزند قالب‌ها و اصلا نابود شوند قالبها نه اینکه فقط فروریزند.

نه خدایی می‌ماند نه پیغمبری و نه چیزی **إِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ ﴿المجادلة، ۱۹﴾**

اینهایی که روز عاشورا بودند امام حسین علیه السلام گفت... اینها همین طور شدند، همین طور. رفت، دل‌هایشان رفت، دل‌هایشان شد همه یزید، شیطان، دل‌هایشان همه... اصلا امام حسین نمی‌فهمند چیست: - برو تو مسلمان هم نیستی! اصلا چه کسی گفته تو اصلا مسلمان هستی؟! چرا داری خودت را به پیغمبر نسبت می‌دهی؟! این حرفها چیست؟! ما حوصله این حرفها را نداریم! یا بیا بیعت کن یا همین است که داری می‌بینی!

- بابا من پسر پیغمبر حداقل هستم یا نیستم؟

- نه، چه اشکال دارد یکی پسر یکی باشد. پسر نوح با بدان بنشست خاندان نبوتش گم شد! خب تو هم پسر پیغمبر هستی باش، اگر تو می‌خواهی ما تو را مسلمان بدانیم، اگر می‌خواهی به رویت شمشیر نکشیم، اگر می‌خواهی تو را در کنار خودمان قرار بدهیم باید بروی با یزید عترباز سگ باز زن باز فلان بیایی بنشین بیعت کنی و رفیق بشوی! آره دیگر معنایش همین بود دیگر، اینها چی هستند؟ اینها همان، **نقلب افئدتهم** اینجاست. لذا امام حسین علیه السلام درباره آنها چه می‌فرماید: **استحوذ علیهم!** شیطان همه را گرفته هیچ روزنه‌ای باقی نمانده هیچ روزنه‌ای باقی نمانده، **استحوذ علیهم الشیطان فانساهم** حالا هر چه امام حسین علیه السلام بیاید خطبه بخواند هیچی، اصلا انگار یس در گوش خر می‌خوانند هیچی، هر چه بیاید بگوید آقا من... آخر شما مسلمان هستید دارید نماز من را می‌بینید آخر من چه را حرام کردم چه را حلال کردم؟ ما به این حرفها کاری نداریم باید بیایی و بیعت کنی، ما به هیچی کار نداریم! اینجا که شد آن وقت دیگر حضرت شروع کردند آنها را نفرین کردن، خدایا نعمت خودت را از آنها بردار! خدایا بر آنها کسی را مسلط کن که بر آنها رحم نکند! و چه کند و فلان و این حرفها. ولی بعضی‌ها اینجا بودند که به آن آخر نرسیده بودند مثلا مثل حر و امثال ذلک و با آن اشتباهات و خطاها و اینها جای خالی را باقی گذاشتند، امام حسین هم از همان جای خالی‌شان وارد شد از همان جا، از همان جایی که پر نشده بود صد درصد دیگر همه جا را نگرفته بود. توجه می‌فرمایید؟

خب از خدا بخواهیم که خداوند این مسئله را در ما متحقق کند، این قضیه عبودیت و این مطلب بندگی را در ما متحقق کند و احساس گناه و احساس اشتباه و احساس خطا را در ما از یک طرف، و امید به پروردگار و توکل به پروردگار و رجاء نسبت به رحمت پروردگار و اینها را از آن طرف نسبت به ما به وجود بیاورد که فرمودند سالک با دو بال خوف و رجاء حرکت می‌کند، نه خوف تنها و نه رجاء تنها، هر کدام از اینها آفت دارد. **اللهم صل علی محمد و آل محمد**